

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนคนไทยที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป

ระยะเวลาศึกษา

เริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2540

กลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจครั้งล่าสุดของสำนักงานนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร พบว่า มีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 3,386,129 คน (สถิติกรุงเทพมหานคร, 2539)

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามหลักการความแปรผันร่วมกันระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะที่เนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง ตามสูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อประชากรที่ต้องการศึกษามีจำนวน 3,286,129 หน่วยประชากร และให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 ดังนี้

เมื่อ $e=0.05$ และ $N=3,286,129$

$$n = \frac{3,286,129}{1+3,286,129 \times (0.05)^2}$$

$$= 399.9513$$

ดังนั้นจึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย จำนวน 400 ตัวอย่าง

สำหรับวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1. ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นประเภทลำดับชั้น (Stratified Sampling) แบ่งตามเขตปกครองออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ เขตเมือง เขตต่อเมือง และเขตชานเมือง แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก ได้มากลุ่มละ 2 เขต

ดังนี้

เขตเมือง มีทั้งหมด 14 เขต คือ เขตพระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย ปทุมวัน ลี้มพันธ์วงศ์ บางรัก บางซื่อ ดุสิต พญาไท ราชเทวี หัวขวง ดินแดง ธนบุรี คลองสาน และบางกอกใหญ่

สุ่มได้เขตพระนคร กับ เขตพญาไท

เขตต่อเมือง มีทั้งหมด 16 เขต คือ เขตยานนาวา ประเวศ สาทร บางคอแหลม พระโขนง คลองเตย บางเขน ดอนเมือง บางกะปิ ลาดพร้าว บึงกุ่ม จตุจักร บางกอกน้อย บางพลัด ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ

สุ่มได้เขตลาดพร้าว และเขตบางเขน

เขตชานเมือง มีทั้งหมด 8 เขต คือ เขตหนองจอก สวนหลวง มีนบุรี ลาดกระบัง บางขุนเทียน จอมทอง ดลิ่งชัน และหนองแขม

สุ่มได้เขตหนองจอกและ เขตลาดกระบัง

2. ใช้วิธีเลือกแบบ Quota Sampling โดยกำหนดอายุประชาชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป แบ่งเป็นกลุ่มอาชีพ 5 อาชีพ ดังนี้

(1) พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ

(2) พนักงานบริษัทเอกชน

(3) กิจการส่วนตัว/ค้าขาย

(4) นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

(5) แม่บ้าน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากสมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ต่างกัน

ตัวแปรอิสระ - เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา บุตร อาชีพ รายได้
ตัวแปรตาม - การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ของรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับจากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

สมมติฐานข้อที่ 4 การรับรู้ประโยชน์จากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามในการวิจัย โดยเป็นทั้งแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended Questionnaire) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) โดยแบ่งโครงสร้างแบบสอบถามเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส บุตร อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ของรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา และช่วงเวลาการนำเสนอรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

การทดสอบเครื่องมือ

1. ผู้วิจัย เลือกใช้วิธีการทดสอบเครื่องมือ โดยการ Pre-test ทดสอบกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัย เลือกนำเครื่องมือมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร Coefficient alpha ของครอนบาค ซึ่งใช้สำหรับแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left| \frac{1 - \sum V_i}{V_t} \right|$$

เมื่อ α = ความเชื่อถือได้

k = จำนวนข้อ

V_i = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

3. สำหรับคำถามเปิด ผู้วิจัยจะให้การตรวจสอบเครื่องมือโดยตรวจสอบด้านการใช้ภาษา การสื่อความหมายให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อมูลจากการวัดตัวแปรต่างๆ ได้กำหนดเกณฑ์การวัดไว้ดังนี้

1. การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ วัดจากความบ่อยครั้งของการเปิดรับ กับการใช้เวลาในการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ โดยมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับ

ทุกวัน	5	คะแนน
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	4	คะแนน
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	3	คะแนน
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	2	คะแนน
นานๆ ครั้ง	1	คะแนน

การใช้เวลาในการเปิดรับ

มากกว่า 2 ชั่วโมง/วัน	5	คะแนน
1 ชั่วโมง-2 ชั่วโมง/วัน	4	คะแนน
มากกว่า 30 นาที-1 ชั่วโมง/วัน	3	คะแนน
15 นาที - 30 นาที/วัน	2	คะแนน
น้อยกว่า 15 นาที/วัน	1	คะแนน

2. ความพึงพอใจในการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับความพึงพอใจ โดยวัดเป็น ระดับความพอใจ ดังนี้

พอใจมากที่สุด	5	คะแนน
พอใจมาก	4	คะแนน
พอใจปานกลาง	3	คะแนน
พอใจน้อย	2	คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

3. การรับรู้ประโยชน์จากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ แบ่งเป็นระดับการรับรู้ประโยชน์ได้ 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย เลือกเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ตามแบบสอบถาม หรือ ให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเองด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้การแจกแจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูล ดังนี้

- ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส บุตร อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้
- การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์
- การรับรู้ประโยชน์ของผู้ชมรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์
- ความพึงพอใจของผู้ชมรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ตามสมมติฐานแต่ละข้อดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะประชากรต่างกัน มีการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ต่างกัน

- ใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างในการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง และมีบุตรกับไม่มีบุตร
- ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Anova) เพื่ออธิบายความแตกต่างของการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ ระหว่างกลุ่มที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่างกัน

สมมติฐานข้อ 2 การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

- ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับรายการที่มีอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการที่มีอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

■ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ กับความพึงพอใจจากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

สมมติฐานข้อที่ 4 การรับรู้ประโยชน์จากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

■ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์จากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ กับความพึงพอใจจากรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์

กรรมวิธีทางข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดไปดำเนินการดังนี้

1. ลงรหัส (Coding) ในแบบสอบถาม ด้วยตนเอง
2. คัดลอกรหัสที่ลงเรียบร้อยแล้วลงในแบบฟอร์มการลงรหัส (General Coding Form) เพื่อนำข้อมูลไปบันทึกลงแผ่น Disk
3. นำข้อมูลที่ได้นบันทึกลงแผ่น Disk ไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

วิจัยบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย